

Oponentní posudek dizertační práce

Název práce: Spolupráce vědeckých skupin pomocí informačních a komunikačních technologií: situace ve vybraných skupinách z České republiky

Autor: Mgr. Ilona Trtíková

Školitel: doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Konzultant: Dr. Jan Dvořák

Oponent: Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.

Klasifikace: prospěla

Předkládaná dizertační práce Ilony Trtíkové se věnuje problematice informačních a komunikačních technologií využívaných při spolupráci v rámci vědeckých skupin. Jejím cílem bylo provést kvalitativní sondu do fungování vědecké skupiny a zjistit, zda a jaké ICT nástroje a služby ovlivňují vědecký cyklus z hlediska spolupráce, sdílení odborných informací a dat. Autorka si zvolila téma, jehož dílčí aspekty, např. sdílení dat či komunikace na vědeckých sociálních sítích jsou zkoumány, nicméně komplexní pohled se zaměřením na ICT není běžný. Z práce i z předchozích publikací je zřejmé, že autorka se tímto tématem dlouhodobě zabývá a má o problematice přehled.

V úvodních kapitolách autorka představuje změny ve vědecké komunikaci, které byly umožněny rozvojem ICT. Mezi teoretická východiska práce je zařazena charakteristika výzkumných týmů z hlediska sociologie, charakteristika vědecké komunikace, spolupráce v týmech, potřeb vědců a také vysvětlení pojmu otevřená věda, zejména v evropském kontextu. Autorka zmiňuje také relevantní výzkumy v této oblasti.

V rámci vlastního výzkumu vychází autorka jednak z analýzy odborné literatury a webových stránek projektů, která poskytuje odpověď na otázku, zda jsou v České republice dostupné nástroje pro podporu výzkumu a jaké, jednak z dat získaných polostrukturovanými rozhovory zaměřenými na spolupráci v rámci skupiny, v rámci vědecké komunity a na vědecká data. Vzhledem k tomu, že dosavadní zahraniční výzkumy probíhaly formou kvantitativní, poskytuje zvolená kvalitativní metoda možnost rozšíření a prohloubení znalostí o zkoumané problematice. Rozhovory byly následně zpracovány s využitím metody zakotvené teorie v pojetí Strausse a Corbinové. Při charakteristice respondentů bych považovala za vhodné doplnit, že se jedná o skupiny zaměřující se na technické či přírodní vědy místo vyjádření "bez oborového omezení".

Doplňkem výzkumu je pak také analýza sociálních sítí, jejíž výsledky ilustrují využívání sociálních sítí členy zkoumaných vědeckých skupin. V popisu metodologie autorka zmiňuje i problematiku nakládání se získanými daty, což je třeba ocenit, protože se jedná o vysoce aktuální téma.

Část práce věnována nástrojům pro spolupráci v rámci vědeckých skupin přináší ucelené informace jak o velkých e-infrastrukturách, tak o dalších kategoriích nástrojů, které jsou dostupné pro vědecké skupiny v ČR. Některé ze svých výzkumů v této oblasti již autorka publikovala, např. výzkum týkající se využívání referenčních manažerů. Podkapitola věnovaná sociálním sítím je doplněna výsledky výzkumu zastoupení vědců z vybraných českých VŠ na vědeckých sociálních sítích, který rovněž navazuje na předchozí šetření. Výsledky rozhovorů pak poskytují detailní pohled na to, jaké nástroje jsou vědci skutečně využívány, k jakým situacím a úkolům se toto využití váže.

V poměrně rozsáhlé diskuzi autorka na výsledky nahlíží optikou čtyř výzkumných otázek, z nichž nejzajímavější je dle mého názoru otázka č. 3. Jednotlivé využívané nástroje a služby jsou zde zasazeny do rámce vědeckého cyklu a s ním spojených procesů a činností. Skutečnost, že vědci mají k dispozici řadu ICT nástrojů, není sama o sobě překvapivá, zajímavé je, které z nich skutečně využívají a jaké mají s využíváním zkušenosti.

K obsahu práce mám pouze dvě drobné připomínky. V tabulce prezentující údaje o zastoupení vědců na vědeckých sociálních sítích je u VŠCHT uveden počet profilů na ResearchGate v roce 2017 1249, ale počet FTE na této VŠ k roku 2016 je pouze 606. Nepochybně ne všichni vědci své profily aktualizují, takže mohou mít v afiliaci příslušnou VŠ, i když tam už nepůsobí, nicméně ani tak bych nečekala takový rozdíl. Druhá připomínka se týká analýzy dat získaných rozhovory. Autorka dochází ke třem základním kategoriím v rámci zkoumané problematiky – ICT technologie, forma a proces. Postrádám zde poněkud kategorii, která by zahrnovala faktory ovlivňující spolupráci a využívání technologií, přestože některé z nich byly zjevně v rozhovorech zmíněny, např. dostupnost technologií, finance. Jediný z faktorů, který je explicitně zkoumán je spolupráce.

Text má odpovídající odbornou úroveň, struktura práce je logicky vystavěna a celkově se práce dobře čte. Text je vhodně doplněn grafickým zpracováním výsledků. Několik drobných nedostatků v jazykové rovině práce nijak nesnižuje její celkovou hodnotu.

Závěr

Ilona Trtíková splnila ve své dizertační práci vytyčený cíl a přináší na základě metodologicky dobře ukotveného kvalitativního výzkumu komplexní pohled na spolupráci v rámci vědeckých skupin se zaměřením na využití ICT. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji komisi udělení titulu Ph.D.

V Praze dne 29.5.2018

Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.